

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Statv Monachorvm Et Canonicorum Regularium. Titvlvs XXXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

CAP. III.

Monachi Cisterciensis, ut servent regulam secundum primorum instituta...

Ecclerentes a qualiter haec sancta plantatio: [1 & 7.] Ecclerentes dicimus, quod est non ab omnibus, neque...

[1] Fide, haec vult fructifera, haec deniq. vicia Domini Sab...

[2] Et non studium adhibent, ut terminis eorum dilatentur...

CAP. IV.

Regulari canonicus, qui non resignavit proprium in morte, non...

Clemens III.

[1] Et ad in 2. comp. b In una vestigiis, fidelitatis...

Super quodam canonico regulari, qui in articulo mortis...

[1] Nos dixisti necessariis requirendis. Quia vero te ignorare...

CAP. V.

Canonicus regularis potest praefici ecclesiae parochiali etiam...

Quod a Dei timore pra oculis habeas, ex fructibus...

CAP. VI.

Termino tractat de vestibus monachorum. Secundum de abdic...

Quod ad monasterium Sublacense. Firmi ter inhibuimus, ne quis...

a C. 2. ord. in 1. comp. b potuerit, habent vestigiis, quod...

ulterius, nisi poeniteat secundum monasticam disciplinam. Quod si proprietates apud quemquam inventa fuerint in morte, ipsa cum eo in signum perditionis extra monasterium in sterquilino subterretur, secundum quod beatus Gregorius narrat in dialogo se fecisse. Unde si quicumque alicui fuerit specialiter destinatum, non praesumat illud accipere, sed Abbati vel priori, vel cellario assignetur. In oratorio a vero, refectorio & dormitorio continuum semper silentium observetur. In claustro quoque certis horis & locis secundum antiquam consuetudinem monasterii laudabiliter observatam. In refectorio vero nullus omnino carne vescatur. Nec in quibusdam solennitatibus (sicut aliquando fieri consuevit) conventus exeat cum Abbate paucis sibi relictiis, ut extra refectorium edant carnes, cum illis diebus precipue regularis disciplina sit studiosius observanda. Sed nec extra refectorium, nisi in infirmitorio, estam carnium credant sibi licere. Quamquam ex indulgentia possit Abbas interdum aliquos fratrum, nunc hos, nunc illos (sicut necessitas postulaverit) advocare, ipsosque secum in camera sua melius & plenius exhibere. Porro debiles & infirmi, qui minutione indigent, vel aliqua medicina, non seorsum in cameris, sed omnes in infirmitorio, quae necessaria fuerint sibi tam in carnibus, quam in aliis recipiant competentem. Quod si quis eorum debilis cibus esse contentus: sic ei provideatur sine scandalo aliorum, ut si Abbas vel prior voluerit in refectorio misericordiam facere specialem, cibum aliquem competentem non anteillum, sed ante se faciet apportari, de quo ipse illi faciat pstantiam pro sustentatione naturae. Tales autem ad agenda officia monasterii deputentur, qui fideles fuerint & discreti. Nec alicui committatur aliqua obedientia perpetuo possidenda, tanquam in sua sibi vita locetur, sed cum oportuerit auoveri sine contradictione qualibet revocetur. Prior autem praeteris post Abbate potens sit in opere & sermone, ut exemplo vite & verboque doctrinae fiat fructus & infirmis possit in bono, & a malo etiam revocare: zelum religionis habens secundum conscientiam, & delinquentes corripit & castigat, obediens foret & confortat. Abbas vero (cui omnes in omnibus reverenter obediunt) quanto frequentius poterit, sit cum fratribus in conventu, vigilem curam & diligentem sollicitudinem gerens de omnibus, ut de officio sibi commissio, dignam Deo possit reddere rationem. Quod si praevicator ordinis fuerit, aut contemptor, seu negligens aut remissus, pro certo se noverit non solum ab officio deponendum, sed & alio modo secundum regulam castigandum: cum offensa non solum propria, verumetiam aliena de suis manibus requiritur. Nec xliimetur f. Abbas, quod super habenda proprietate possit cum aliquo monacho dispensare: quia abdicatio g proprietatis, sicut & custodia castitatis, adeo est annexa regulae monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam indulgere.

[1 Ad desertum autem hospitalitatis supplendum, misericordiam unius melendini concessimus, ampliora pro tempore concessi, ita tamen quod ad necessitatem pauperum sublevandam, elemosina de clariora conferatur. Non autem praefatus ecclesiam qua clericis secularibus fuerant in beneficium assignata, ad usum revocavimus infirmorum, concessiones hospitalis qua facta fuerat Episcopo Anagino irritato decernentes, & statuen-

a In Cod. Barb. in oratorio, venon refectorio, &c. b de hio, vero, deest in antiquo. c sint. d al. verbi doctrinae fratri, &c. e vid. l. carceri. & l. milites. ff. de custreo. f extimes. g de hoc articulo vid. B. Tho. 2. 2. q. 33. art. 11. & Torrecrema. in 2. de hio clerico. 32. dist. & Eordman. Valsg. l. 1. cent. illustrium. cap. 25.

tes ne cuiquam ulterius in beneficium concedatur, sed ipsorum disponat de illis ecclesiam, prout ad necessitatem infirmorum expedire.

CAP. VII.

Primo status de concilio regularium provincialium videtur singulis irremis. Secundo moderatur numerus capituli personarum venerabilium. Tertio disponit de infirmitario & de quibusdam capitulis. Quarto de tempore, quo dicitur caput, de quibus sit. Quinto quod observatur, quod in his. Sexto de visitationibus eligendis & ipsorum officio. Nonnulli de nonnullis regulares. Decimo providit super de infirmitario. Undecimo hortatur diaconos ad monasteriorum visitationem. Duodecimo praecipit priores & fratres, compse et ipsi in monasteriorum. Et haec de ijsi sufficit pro summo.

Idem in concilio generalis.
 IN singulis regnis five provinciis sibi de iurisdictione triennium (salvo iure diocesanorum praedictorum, commune capitulum Abbatum atque priorum, illi tates proprios non habentium, qui non considerentur in capitulum celebrare: ad quod universi conveniunt reprobationem canonicam non habentes, sed non in monasteriis ad hoc aptum. Hoc adhibere moderatone, ut nullus eorum plus, quam sex centos de plecto a personis adducat & advocet, nisi in hoc iustitiam novitatis primordius duos Cister. etiam in Abbatibus ad praedicandum sibi consilium & iurisdictionem oportunum, cum sint in huiusmodi capitulis celebrandis ex longa consuetudine plenus informati, qui quae contradictione duos sibi de ipis affectos non viderint expedire: ac ipsi quatuor priores capituli universi, ita quod ex hoc nullus eorum sibi ad iurisdictionem praedictam assumat, unde cum oportet, per videri possit deliberatione mutari. Huiusmodi capitulum aliquor certis diebus continet, para monasterii. Cister. ordi. celebratur: in quo diligenter habetur tractatus de reformatione ordinis, & observantia ipsorum. Et quod statutum fuerit illis quatuor capitulis, inviolabiliter observetur, omni excusatione contradictione, & appellatione remotis: Praevicinus ubi sequenti termino debeat capitulum celebrari. Et qui convenierint, vitam ducant communitatem, ciant proportionabiliter simul omnes communitatem pensas, ita quod si non omnes poterant in eodem tempore plures simul in diversis domibus communitatem Ordinentur etiam in eodem capitulo religiosi & circumspicte personae, quae singulas abbas quatuor in gni seu provinciae non solum monachorum, sed etiam monialium, secundum formam sibi praefixam, ut in vestra studeant visitare, corrigentes & reformationem correctionis & reformationis officio videntur adhibere, ita quod si rectorem loci videntur ab administratione penitus amovendam, denunciatis Episcopo proprio, ut illum amoveret procurer. Quod si non fuerint, visitatores hoc referant ad Apostolicam sedem. Hoc ipsum e regulares canonicos secundum eorum suum volumus & praecipimus observare. Si vero novitate quicumque difficultatis emerit, quod praedictas personas nequeat expediri, ad Apostolicum iudicium absque scandalo referatur, cetera iurisdictione biliter observatis, quae concedi fuerunt adhibenda provisa. Potro diocessani Episcopi monasteria sibi subiecta, ita studeant reformare, ut cum ad ea generaliter visitatores accesserint, plus in illis inveniant quod commendatione, quam quod correctione sit dignam, prout

a al. verem, sed in concilio pello legitur. b De hoc articulo vide quos citavi in c. cum ex officio sup. de praes. c in l. Barb. Hoc ipsum circa regulares, &c.

485
...præcipientes ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus graventur: quia sicut volumus a superiorum iura observari, ita inferiores nolumus injurias sustinere. Ad hoc districte precipimus tam diocesanis Episcopis, quam personis, que præerunt capitulis celebrantibus, ut per eorum appellat. remota compellant ad visitationem, ut per eorum vicedominos, rectores, & consules, magistros, & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria prædicta offendere in personis aut rebus: & si forte contigerint, eos ad satisfactionem compellere non omittant, ut liberis & quietius Deo valeant famulari.

CAP. VIII.

¶ *Tituli status de correctione monachorum. Secundo de correctione Abbatum. Tercio de visitatione. Quartum de secularibus in monasteriis beneficiis. Quintum de constitutione extendit ad monasteria. Sextum pro summario.*
Honorius III. Abbatibus & monachis in Lombardia & Marchia Teresiana constituit.

¶ *De re pro religionis honestate: [1 & 7.]* Porro cum visitatores secundum statutum generalis concilii & ordinati a generali Abbate capitulo processerint ad visitationem omnium exequentium, de statu monasteriorum & observantia regularibus diligenter inquirent, & tam in spiritualibus, quam in temporalibus corrigant, & reformatione que viderint corrigenda: ita tamen quod monachos delinquentes per Abbatem loci corrigi faciant, quæque in omni poenitentiam salutarè juxta beati Benedicti regulam, & apostolica instituta, non secundum normam priorum constitutum, que quasi pro lege in quibusdam locis inveniunt. Ipsi etiam visitatores, monachos, quos contumaces invenerint & rebelles, juxta modum culpe reos regulari censura percussant absque periculo delicti, non parcendo rebellibus ob suam pernicitiam vel potentiam amicum, quin omnem morbum ejiciant ab ovis, ne inficiat oves sanas. Si vero d Abbatibus in corrigendis juxta visitatorum mandatum & regulam instituta seipsum seu monachis inventi fuerint negligentes, proclamantur & corripiantur, & ita puniantur publice in capitulo generali, quod poena ipsorum. Sit alius in exemplum. Quod si Abbas non exemptus, fuerit in visitationibus nimis negligens, & remissus inventus, ab hoc officio denunciet sine mora, & per illam decessit & fidelis & providus coadjutor usque ad capitulum generale. Si autem dilapidator inventus fuerit, vel alii modo amovendus: per diocesanum postquam hoc facta visitationibus denunciatum fuerit, amoveatur absque judiciorum & strepitu à regione abbacie, ac monasterio provideatur interim administrator idoneus, qui temporalium curam gerat. Ad ipsi monasterio fuerit de Abbate provifum. Quod si forsan Episcopus hoc adimplere noluerit vel neglexerit: visitatores vel præfidentes capitulo generali defectum Episcopi Apof. sed. non differant intimare. Hæc eadem circa exemptos Abbates fieri precipimus per visitatores vel præfidentes capitulo generali: depositione ipsorum sed. Apof. reservata: ita ut Abbat, qui amovendum videbitur, interim per visitatores vel in capitulo

præfidentes ab administratione suspensio, administrator idoneus monasterio deputetur. Illorum autem excessus & alia, que vis fuerint intimanda, a capitulo præfidentes nobis denunciet per fideles nuncios & prudentes, quibus de communi contributione Abbatum juxta cujuslibet facultatem sufficienter ministrantur expensæ. Sequentes autem visitatores perquirant priorum visitatorum vestigia diligenter, & eorum negligentias & excessus referant sequenti capitulo generali, ut juxta culpam publicè debitam poenam portent. Idem etiam de Abbatibus præfidentibus generali capitulo precipimus observari. Precipimus quoque, ut in nullo monasterio ad præbendas recipiant de cetero Abbates & monachi clericos seculares: nec hi, qui jam recepti sunt, locum vel vocem in capitulo, dormitorio vel refectorio seu claustris sibi vindicare contendant, seu monachorum cœtibus importune se præsumant miscere, sed beneficiis sibi concessis, contenti converfentur, honestè opportuna obsequia in monasteriis fideliter impendant, nihilque ultra in spiritualibus aut temporalibus exigant in ipsis monasteriis vel usurpent. Si qui vero raliùm à visitatoribus inventi fuerint criminofos, per b diocesanum Episcopum in non exemptis, & per visitatores vel præfidentes generali capitulo in exemptis beneficiis priventur eisdem. Hæc autem omnia etiam in monasteriis, que non habent Abbates proprios sed priores, necnon in monasteriis monialium, quoad articulos abbatialis & monialibus congruentes, precipimus observari.

[1. Ac religiosorum salute provide ordinarunt Apof. sed. munimine roboranda, ut suscipiantur devotius & diligentius observentur. Cum ergo per dilecti. Abbatem Montis belli quadam capitula nobis fuerint presentata, que ad castigandum transgressiones multiples & excessus quas in quibusdam canoniis commiserat, videbantur pro salute & honestate vestra laudabiliter statuenda: nos ea examinati & corrigi fecimus, & precipimus ut involuntate observentur, quæ scripta sunt in Hystoria & Tusulanen. Episcoporum monachi fecimus ad cautelam. Ad hoc volumus & precip. aut. A. ut visitatores ad generale capitulum convocent Abbates & priores, non habentes Abbates proprios tam exemptos, quam non exemptos Lombardia & Marchia, qui non casaverunt hujusmodi capitulum celebrare, præfidentes vero in ipso capitulo generali canonice & impedimento sublati, eos qui contempserint vel neglexerint convenire: sub cuius contra. & app. ob. per. cons. eccl. compellant, & usque ad satisfactionem condignam relaxent: eadem censura facturi, que eodem capitulo deliberatione provide ordinata fuerint firmiter observari, reddidit tam ipsi quam visitatores. Et alii juxta cujuslibet ministerium Donno, in cuius conspectu iuda & aperta omnia in extremo examinationem, si omnem sollicitudinem & diligentiam que circa correctionem & reformationem ordinis ac visitationem canonicorum impendenda fuerint, neglexerint adhibere.]

DE RELIGIOSIS DOMIBVS: VT EPISCOPO SINT SUBJECTÆ.

TITVLVS XXXVI.

CAP. I.

Si dubitatur in cuius diocesi sit laicalis consecranda, ille Episcopus anjcrabit, qui prius in illa episcopalia exercebat.

Gregorius Vltor Archiepiscopo Neapol.

a Vide Ludo. Rom. sing. 69. incipit, An simplex capellanus.
b Dilecto Episcopum, deest in antiquis & an recentioribus magis emendatum. c Episcopo.
Q 99 2